

Rodinný masaker, oklamaná vrahyňa
Päť svedkov, šesť príbehov
Ktorý z nich je pravdivý?

HYDRA

MATT WESOLOWSKI

„Dokonale zosnované a pôsobivé
od začiatku do konca.“

Doug Johnstone, *Big Issue*

Ljndeni

HYDRA

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Lindeni

Matt Wesolowski

HYDRA – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

HYDRA

MATT WESOŁOWSKI

HYDRA

Ljndeni

Matt Wesolowski: Hydra

Copyright © Matt Wesolowski, 2018

The moral right of the author has been asserted.

Translation © Tamara Chovanová, 2022

Translation of poems © Jana Báliková, 2022

Slovak edition © Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2022

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-3046-4

ISBN e-knihy 978-80-566-3066-2 (1. zverejnenie, 2022) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-566-3067-9 (1. zverejnenie, 2022) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-566-3065-5 (1. zverejnenie, 2022) (ePDF)

„Všetci žijú v dvoch svetoch.“

Joe Hill, NOS_4R_2

„Celý život je len zbierka obrázkov uložených v mozgu, pričom nie je rozdiel medzi obrázkami zrodenými z reálnych zážitkov a obrázkami zrodenými v snení a nie je nijaký dôvod ceniť si jedny viac ako tie druhé.“

HP Lovecraft, *Strieborný kľúč* v magazíne *Weird Tales*

Torrent Wraith – Audio (Hudba a zvuky)

Typ	Názov
Audio	Arla Macleodová Rec001 [320KBPS] Uploadované pred šiestimi týždňami , veľkosť 45.4 MiB. Uploadoval JBazzzzz666

Počula som ich počas obeda aj cez hluk z rádia.

Sledovali ma sem.

Po tom všetkom, čo sa stalo, ma aj tak sledovali...

Neviem, čo chcu.

No, takže zdravím, to som ja. Ako vidíte, nahrávam vo svojej izbe. Pozrite, tam je okno. Dnes je vonku slnečno. Keď trochu priblížim kameru – vydržte chvíľu... Tak, je to rozmazané, lebo tam je okno, no vidieť, ako pás slnečných lúčov dopadá na polia a na kopce v diaľke. Nádhera, však? Zaujímalo by ma, či by ste odtiaľ dovideli sem do tieňa. Ktovie, ako by to vyzeralo odtiaľ.

Povedali ste mi, že sa mám nahráť hneď, ako niečo uvidím alebo začujem. Niekedy je ťažké pamätať si, čo z toho to bolo. Všetko je... zahmlené. Akoby som kráčala cez lepkavú melasu. Rozptyľujú ma vône – v prvom rade citrusová vôňa podlahy na chodbe. Nasávam ju po veľkých dúškoch, takmer cítim tú chuť na jazyku. Tú žltú, citrusovú vôňu si predstavujem, aj keď vidím slnko na poliach.

Prepáčte, áno, takže cez obed som jedného začula. Toto nahrávam po obede. Zvyknem pri obede počúvať rádio – Obedňajšiu šou na Rádiu 1. Je vtipná a púšťajú dobrú hudbu. Zvyknem si hmkať popri tom, ako jem. Keby mi tak niekto povedal, keď som mala pätnásť rokov, že si budem pospevovať s rádiom. Moje pätnásťročné ja by odfrklo a povedalo, že to je blbosť. Pätnásťročné ja by ukázalo názvy kapiel popísané na taške a nazvalo by terajšiu verziu seba tučnou zapredankyňou s vymytým mozgom.

Ale to jedlo! Všade cítiť vôňu varenia. Akoby celé toto miesto bolo napáchnuté vôňou jedla. Nie je to ten hnusný smrad spáleného tuku vo vývarovni. Cítiť tu pečené zemiaky, mäso a pečivo. Idem z toho zošaliť, takmer stále mi škvrka v bruchu. Keď som bola malá, moja mama robievala kysnutý chlieb. Ja som jej zvyčajne pomáhala a miešala som v mise cmar s múkou. Mama mi dovolila aj soliť. Nikdy nezabudnem na tú chuť, keď bol chlieb čerstvo vytiahnutý z rúry. Mal neskutočnú konzistenciu. Kôrka bola chrumková a vnútro úplne mäkučké. Bolo to ako zahryznúť do búrkového mraku.

Na obed sme mali tradičné jedlo, ktoré sa volá Ropucha v jamke – a ja som z neho nedokázala odtrhnúť zrak. Robia ho tu do kruhu, vyzerá ako mesiac. Každá porcia je kruh yorkshirského nákypu, z ktorého vytŕčajú dva konce klobásky ako nejaká morská príšera. Ako morská príšera v bahnitej omáčke. Zbiehali sa mi slinky – až tak, že som ich musela prehltnúť, lebo inak by mi vytekli na stôl a spojili sa s omáčkou. To by bol dosť trapas. No našťastie tu nikto iný nebol. Obedujem zvyčajne vo svojej izbe.

Niekedy máme aj koláč – väčšinou v piatky. Piatky sú najlepšie dni. Mávame vyprázanú rybu v cestíčku a s hranolčekmi. Ryba je taká jemná, že sa rozpadne na jazyku, skôr ako do nej zahryznete. Cestíčko je chrumkavé, no aj tak krehké. A k tomu ocot. Vždy si nalejem tolko octu, až mám z toho úplne premočené hranolčeky.

Denise vždy nado mnou krúti hlavou, ale neprekáža jej to. „Na to sú piatky, no nie?“ spýta sa a ja sa usmejem. Potom položí rybu na tanier na hranolčeky a vidieť, ako ocot steká na okraj hrachovej kaše.

Vyprázaná ryba s hranolčekmi, koláč a vaječný krém na neskôr.
Musím prestať hovoriť o jedle. Vážne.

Kedysi som mala v páse 75 centimetrov. Tomu by ste neverili, že? Pozrite na to. Fuj. Tomu sa hovorí falda. Teraz mám najmenej takých 100 centimetrov.

Čo už...

Ale dobre, už vám poviem, o čom som vám chcela rozprávať. Stačilo o jedle.

Počula som to napriek tomu rinčaniu príborov, napriek tým vôňam a Rádiu 1.

A tak mi bolo dobre.

Bol to plač. To som počula. Plač.

Prichádzalo to zvonka. Najskôr cez okno, akoby to bolo ďaleko. Nie tak ďaleko, ako sú polia. Ale bolo to... ďaleko.

Najskôr som tomu nevenovala pozornosť, teda aspoň kým to nezačalo znieť, akoby to prichádzalo z mojej izby. Najskôr akoby to bolo hneď vedľa mňa, potom za mnou, potom pred mnou. Poznáte to, ako sa zvuky začnú ozývať odinakiaľ, keď sa na ne sústredíte pridlho?

Plač.

Stále len ten príšerný plač.

Matky a otcovia sú naprogramovaní reagovať na čosi také. Len čo to začujú, majú potrebu niečo s tým urobiť. Myslím, že to je inštinkt.

No, u mňa to bolo asi niečo podobné. Nejaký inštinkt ma nútil niečo urobiť. Zaujímalo by ma, aký inštinkt to bol? To sa ma spýtate na budúce.

Každá časť mňa samej, každá bunka a molekula tej bunky mi hovorila, aby som prisunula stoličku k stolu, vyliezla naň, rozbila okno a vyliezla von. Nepamätám sa, či to nutkanie bolo ísť za tým plačom, alebo ďalej od neho. Nepamätám sa.

No neurobila som to. Nešla som tam. Tentoraz nie.

Musím sa pochváliť.

Začalo sa to práve, keď som si sadla. Môj stôl je otočený k oknu, preto som mala stále hlavu dole. Bolo to hrozné. Takmer som zdvihla zrak. To by bolo zlé. Mohla som niekoho zavolať. To by bolo ešte horšie.

Mala som kopu možností, všetky som mala pred sebou a mohla som sa rozhodnúť, ktorú si zvolím.

A zvolila som si civenie do taniera na Ropuchu v jamke. Cívela som na to, akoby to bola tá najzaujímavejšie vec, akú som kedy videla. Po chvíli sa ropucha zmenila na tvár, dva konce klobásy sa zmenili na oči, jamka v cestíčku sa zmenila na ústa.

Plač bol čoraz hlasnejší. Bolo to, akoby niekto ťahoval skrutku do mojej hlavy a špička tlačila na môj mozog, až kým neprenikla celkom dnu. Celý čas som to cítila v žilách, nervoch aj orgánoch. Plač. Neutíchajúci plač.

Pomaly, veľmi pomaly som položila vidličku tak, aby nezarinčala. Načiahla som sa za šnúrkou, ktorou sa sťahujú žalúzie.

Vtedy nastal okamih, keď som sa mohla pozrieť. Mohla som sa pozrieť von. Dobré poznám ten výhľad. Trávnik má pásiky ako pokosené futbalové ihrisko, dlhý skleník je ako veľká biela húsenica, dva malé kruhy pôdy boli ako jej oči. Na okraj trávniku sme minulý rok zasadili cibulky a sledovali sme, ako rástli zo zeme zelené stonky, akoby bola pod zemou armáda elfov. Ďalej za trávnikom sú stromy, ktoré bez okuliarov vidím už len ako hnedú machuľu miznúcu za horizontom, kde sú už len kopce a hmlisté hory.

Vraj ak sa pozriete do Krajiny zázrakov, už nikdy sa nebudete vedieť vrátiť domov. Vždy som to vedela. Stará časť mňa, ktorú utlačili do úzadia liekmi, kričala, ťahala a prosila, aby som sa pozrela.

Plač prichádzal od trávniku.

Mohla som vidieť, čo mi hovorila moja myseľ, že tam je.

Keď sa ten plač začal, pokúsili sa, aby znel ako mňaukanie mačky. Urobili to, aby ma zmietli, aby som sa pozrela.

No ja nie som hlúpa.

Ale chceli, aby som sa pozrela. Bolo to čoraz hlasnejšie, až kým som nepočula dýchanie. Počula som hlasný nádych pľúc, ktoré sa pripravovali na ďalšie kvílenie. Odolala som. Náreky boli bez slov – a aj tak povedali všetko, čo mali povedať. Poznáte ten výraz, keď vás niečo chytí za srdce? Tak týmto mi niekto zúfalo a neprestajne gniavil srdce.

Hovorili mi, aby som urobila niečo, čo som nemala robiť. Hovorili mi, aby som všetko pokazila, aby som rozbila okno a zacítila horúci letný vzduch na tvári. Voňal by ako listy, kvety a pokosená tráva. Mie-

šal by sa s kyslým zápachom siláže, konského trusu a rozhorúčených zvierat.

Na chodidlách by som zacítila trávu a v hrudi by mi bilo srdce, zatiaľ čo by som bežala. S tou nadváhou, čo teraz mám, by ma rýchlo začalo pichať v boku. Nedobehla by som ďaleko.

Problém je, že ten plač nebol o tom, aby som utiekla preč niekam za polia. Všetko bolo o nich.

Bolo to o tom, že chceli vojsť dnu.

Potom sa plač zmenil na ich hlasy. Už som tie hlasy počula. Nikdy nekričia, iba hovoria. Stále dookola kladú tie isté otázky. „Prečo? Prečo? Prečo?“ pýtajú sa. Ich otázky víria okolo mňa a vyplnia všetko naokolo ako hmla. Hlasy stále dookola žobrujú a prosia, no ja neodpovedám.

No dnes... dnes mi povedali, čo musím urobiť.

Povedali mi, ako ten plač zastaviť.

Povedali mi, čo musím urobiť, aby odišli.

Epizóda 1: Čiernooký chlapec

„To klopanie. Klop-klop-klop. Takmer som počula..., aký bol ten prst malý. Nebolo to klopanie hánkami, ale zohnutým ukazovákom. Klop-klop-klop opäť zaznelo na dreve.

Pamätám sa, ako ma z toho zvuku premkol strach. Väčšina klopaní na dvere má na mňa také následky. Teda, kedysi to tak bolo. Vždy som si myslela, že si po mňa niekto prišiel a zoberie ma preč. Áno, pamätám sa na ten pocit úzkosti z mladosti. Vždy bol zmiešaný s jemným... vzrušením? Ak si po mňa naozaj niekto prišiel, kam by sme išli?

Predstavte si, že tak premýšľate ako malé dieťa.

No klopanie v tú noc bolo iné. Bolo skutočné. Bolo také skutočné, že sa mi z neho zježili chlpy na ramenách. Počula som, ako zohnutý ukazovák klope na moje kosti. Znelo to ako hlas vo mne, ktorý na mňa kričí a vrieska, aby som sa nehýbala a neotvárala dvere.

Keby som počúvla...

Keby som len počúvla.“

Hlas, ktorý ste práve počuli – a, prosím, odpustite to prerušenie – patrí Arle Macleodovej. Áno, tej Arle Macleodovej. Už ste videli jej tvár. Videli ste jej úškrn plný čiernych zubov ako úškrn nejakej príšery vytlačený na tričkách a zízajúci na vás z meme obrázkov na temnejších zákutiach internetu. Jej meno rezonuje celou generáciou.

Je mi jasné, že zopár z vás hneď odpíše tento podcast ako netický, či priam bezcitný a krutý. Poviete si, že zneužívam situáciu. Zopár z vás sa určite čuduje, prečo som porušil svoj zvyčajný

protokol, opustil svoju komfortnú zónu a vyšetril prípad, ktorý je úplne na opačnom konci spektra ako chladné hroby, v ktorých sa väčšinou prehrabávam.

No prosím, vydržte trochu a vypočujte ma. Aj keby to malo byť len na chvíľu. Iba si vypočujte, prečo štuchám do tohto osieho hniezda.

Odpustite mi, že som sa pokúsil o rozhovor s Arlou Macleodovou. Asi každý novinár na svete sa o to pokúsil, no len mne sa to podarilo. Ak mám byť celkom úprimný, ani som si nemyslel, že by vôbec zareagovala na moju žiadosť. Netušil som, čo sa jej chcem spýtať – nemal som pre túto sériu pripravené nijaké otázky ani rozprávačsky oblúk. No takúto príležitosť si jednoducho nemôžete nechať ujsť.

Dokonca by sa možno dalo povedať, že Arla si ma vybrala. Možno je Arla fanúšičkou Šiestich príbehov. Jasné, Šesť príbehov priťahne množstvo nových poslucháčov, keďže Arla má svoju vlastnú základňu fanúšikov. Z nejakého dôvodu súhlasila s rozhovorom. Takže som nemal inú možnosť ako ísť do toho, no nie?

A predtým, než ma vypnete, odhlásite sa zo sledovania môjho podcastu a pošlete hnusný komentár na iTunes, mal by som ešte dodať, že tento rozhovor bol urobený v spolupráci s Arlou. Mala možnosť kedykoľvek rozhovor ukončiť a všetko, čo v tejto epizóde budete počuť, Arla odobrila.

Takže namiesto spochybňovania etickosti toho, čo ideme urobiť, alebo prečo sa Arla stala tvárou vzdornej generácie, by ste sa mali zaujímať o samotný Arlin prípad.

Dlho som o tom premýšľal, som si vedomý, aký dosah môže mať táto séria, a dospel som k záveru, že jadro celého problému sa dopočujete v našom prvom príbehu. V Arlinom príbehu. A hlavná otázka celého príbehu nie je o vine alebo nevine. Hlavná otázka je, či Arla naozaj hovorí pravdu.

„Myslela som si, že ma našli. Po všetkých tých rokoch ma konečne vysledili.

Možno sa mi aj uľavilo. V kútiku duše som ich takmer ví-tala, lebo som konečne mohla prestať utekať.“

Počúvate Šesť príbehov, ja som Scott King.

Najbližších šesť týždňov sa budeme rozprávať o tom, čo sa stalo rodine Macleodovcov v dvetisícštrnástom. Budeme hovoriť o prí-pade, ktorý je všeobecne známy ako macleodovský masaker. Pozrie-me sa na túto udalosť zo šiestich rôznych pohľadov cez šesť rôznych párov očí.

A potom, moji milí poslucháči, to bude na vás. Ako už viete, ja tu nie som na to, aby som robil rozsudky, dospel k záverom alebo aby som špekuloval. Som tu, aby som to umožnil vám.

Pre novších poslucháčov by som mal objasniť, že aj keď je to možno frustrujúce, toto nie je vyšetrovanie, ktoré by odhalilo nové dôkazy. Nie som policajt, forenzný technik ani špecialista na pro-filovanie pracujúci pre FBI. Môj podcast je skôr ako knižný klub, kde diskutujeme o dávnom mieste činu. Diskutujeme vďaka tým, ktorí boli ochotní zaspomínať si na starú tragédiu.

Prehrabávame sa v starých hroboch.

V tejto úvodnej epizóde si pripomenieme, čo už vieme. Povieme si o takzvaných „faktoch“, čo sa stalo rodine Macleodovcov. Nechá-me aj Arlu, aby sa k tomu vyjadrila. A potom uvidíme, kam nás to povedie.

Môže byť? Dobré.

Vitajte v prvej epizóde.

„Na súde sa ma pýtali, prečo som nezatvorila dvere, prečo som ne-bila na poplach. Pýtali sa, prečo som o nich nikomu nič nepoveda-la. A pre mňa je to tá najhlúpejšia otázka, akú som kedy počula.“

S Arlou telefonujem, volá z pevnej linky. Tento rozhovor robím telefonicky. Elmtree Manor mi, žiaľ, nepovolilo osobné stretnutie

s ich najznámejšou pacientkou. Vysvetlili mi svoju neochotu veľmi jasne. Majú strach, že ich zaplavia médiá a obklúčia ich ako žraloky krúžiace okolo húfu sardíniiek. Súhlasím. Aj preto sme tento rozhovor doteraz udržali v tajnosti.

V Elmtree sú si vedomí otázok, ktoré ich čakajú, keď túto sériu odvysielame. Sú si vedomí žiary reflektorov, do ktorej sa dostane ich ústav. Nepomôže to ich pacientom, mne a rozhodne to nepomôže Arle Macleodovej.

No pacienti v Elmtree majú právo na telefonické rozhovory, niekedy dokonca aj na video hovory. Pri pacientoch ako Arla sú tieto hovory často pod dozorom. V Elmtree uprednostnili takýto hovor na dialku pred osobným stretnutím.

S radosťou budem túto požiadavku rešpektovať. Ako asi viete, nemám veľkú chuť prezradiť svoju identitu. V tomto ani v nijkom inom prípade, ktorým som sa venoval, nie je vôbec dôležité, kto som. Dôležité je, že tieto rozhovory budú formou konferenčných hovorov a vedľa Arly bude celý čas trpezlivo sedieť zdravotník, ktorý môže kedykoľvek odporučiť, aby sme hovor ukončili. Napriek tomu, čo Arla urobila, jej blaho je na prvom mieste. Či už je to správne, alebo nie, tak to jednoducho je.

Ale to už odbáčam. Nateraz si vytýčme naše zámery. Poďme všetko vysvetliť.

V tejto sérii Šiestich príbehov sa pozrieme na udalosti z novembra 2014. Rozhovormi s Arlou a tými, čo ju poznali, sa pokúsime vytvoriť názor na veľmi zložitý a znepokojujúci prípad.

Takže čo vieme o udalostiach, ktoré sa odohrali v skorých hodinách zimného rána na Redstart Road 41v anglickom Stanwele?

Stanwel sa nezvyčajne píše s jedným „l“ namiesto dvoch, čo je príznačný symbol pre postoj celého mestečka, ktoré tvrdhľavo odmieta ísť s dobou, no kedysi bolo prosperujúcou komunitou baníkov na severozápadnom pobreží Veľkej Británie. Stanwelskú uhoľnú baňu zavrela Národná uhoľná rada v roku 1965, čo bolo dlho pred štrajkami baníkov v osemdesiatych rokoch. Niektorí vravia, že Stanwel sa vtedy takisto uzavrel. Mestečko sa z toho nikdy

nespamätalo. Obrovské veže stanwelskej uholnej elektrárne dodnes ticho stoja pri pobreží ako pochmúrna spomienka na staré časy.

Stanwel je kruté miesto. Chúli sa na pobreží Fylde Coast severne od Blackpoolu. Stávkové kancelárie sa rozšírili po meste ako mor a bez štipky hanby na seba pútajú pozornosť. Muži v priveľkých oblekoch stoja pod altánkom medzi diskontnou predajňou a knižnicou na Stanwel High Street a núkajú okoloidúcim predplatné televíznych kanálov. Starší obyvatelia mestečka si pamätajú parapety pokryté sadzou, vreckovky zašpinené čiernymi škvrnami a vržganie obrovského ozubeného kolesa, ktoré vyťahlo robotníkov z bane na konci zmeny. Povedať, že Stanwel je depresívne mesto, by bolo otrepané klišé, ktoré sa bežne používa na opis severských miest, čo prišli o priemysel a s tým aj o živobytie. No keď Stanwel navštívite osobne a vietor ostrý ako britva zaduje od Írskeho mora, zatiaľ čo v pozadí hrá hudba ako z írskej rozprávky o škriatkoch a z najbližšej herne sa dovalí smrad starého koberca, nemožno sa čudovať, ak by niekto použil takéto označenie.

„Netuším, prečo by tam niekto chcel zostať. Keď som bola ešte tínedžerka, s kamoškami sme zvyčajne hovorili, že Stanwel je plný feťákov a čudákov. Nechceli sme nič iné, len odtiaľ vypadnúť do Manchestra, Liverpoolu alebo Newcastleu. Tieto mestá neboli príliš ďaleko, no boli dosť ďaleko.“

Arla Macleodová sa nenarodila v Stanweli. Jej matka Lucy ušla pred životom v chudobe zo Saltcoats v Ayrshire na západnom pobreží Škótska. Arla vtedy mala dva roky a jej sestra Alice bola o rok mladšia. Ich otec Conor Walsh, násilník a ožran, zostal tam. Podľa našich informácií s ním Arla ani Lucy už neprišli do kontaktu.

„Nerada spomínam na svojho skutočného otca. Nepamätám sa naňho poriadne. Aspoň myslím. Celé mi to už splýva. Viem si

spomenúť na nejaké záblesky. Napríklad keď niekto kričí, najmä muži, tak mi brní celé telo a mám strach...”

Lucy Walshovú na jej ceste do Anglicka sprevádzal Stanley Macleod, s ktorým sa spriatelila v cirkevnej komunite v Škótsku. Obaja boli pracovití a zanietení, a tak sa v Anglicku uchytili. Stan sa zamestnal ako smetiar a Lucy ako pomocná vychovávateľka v škôlke. Vzali sa hneď, ako si to mohli dovoliť. Žili skromne ako väčšina ľudí v Stanweli. Rozhodne nevytrčali z davu.

„Pamätám sa, ako som vyrastala na Redstart Road. Mala som pekné detstvo. Žilo tam veľa detí v mojom veku a naše záhrady spájala cestička, ktorá viedla aj popri koľajniciach, no od nich ju oddeľoval vysoký plot. Mám pocit, že sme sa tam hrávali celé dni. Pred domami viedla cesta, no tí, čo nežili na našej ulici, tam nemali dôvod zablúdiť. Bolo to naozaj ideálne. Naše mamy a otcovia si mohli len tak... žiť svojím životom.“

Jedna črta, ktorá v Stanweli prekrýva to ostatné, je dôstojnosť. Áno, hlavná ulica je ošarpaná ako celé mesto, obchody sotva prežívajú, husté rady baníckych domčekov sú nacapené rovno na chodníku a najväčšia ulica je tá, čo vedie von z mesta. No to spomínané jedno „I“, upravené a zavlažované záhrady, čisté odpadkové koše a stopy peny na príjazdových cestách po umývaní áut dávajú mestečku punc nepoddajnej hrdosti.

Napriek tomu je „bedač“, čo je výraz, ktorým často opisujú stav tohto mesta, na prvý pohľad zjavná. Pracovných ponúk je málo a aj tie sú len v kontaktných centrách v odlahlých priemyselných areáloch alebo vo väčších okresných mestách, kam treba dlho dochádzať. Navyše má mesto veľký problém so závislosťou od drog. Je to možno najväčší problém mesta, čím narážam aj na Arlinu poznámku o „feťákoch a čudákoch“.

Na prvý pohľad sa teda zdá, že sa Stanweli nedarí vôbec v ničom. Preto sa naskytá otázka, prečo sem Stanley Macleod vzal Lucy?

No samotná Arla mi vysvetlila, ako veľmi jej rodina bola rada, že môže ujsť od Arlinho skutočného otca. Na druhý pohľad sa tu dajú nájsť aj isté prednosti, vďaka ktorým môže byť toto mesto pre rodinu príťažlivé. Blízko starej bane medzi banskými haldami a miestnou farmou nájdete komunitnú záhradu. Okolie opustenej elektrárne je domovom niekoľkých druhov bocianov a obyvatelia mesta založili malú nadáciu na ich ochranu.

„Mama si nás posadila vždy, keď mal otec – teda, tým myslím Stana – ďalší úlet“. Už odmalička nám hovorila, aké to bolo žiť s mojím *skutočným* otcom a ako ju neraz tehotnú ťahal za vlas-y a vláčil po zemi. Alice to vždy poriadne vystrašilo a radšej si zakryla uši, akoby to nemohla počúvať, a pritúlila sa ku mne. Mama hovorievala, že niekedy musela ísť nakúpiť so slnečnými okuliarmi a cestou sa pridŕžala steny, pretože ju tak zmlátil, že oči mala celé opuchnuté. Povedala, že Stanove malé „úlety“ boli nič oproti tomu a že by sme mu mali byť vďačné. A aj sme boli.“

Ulica, na ktorej vyrastala Arla Macleodová, je príjemná radová zástavba domčekov v časti, ktorá by sa dala nazvať aj perifériou Stanwelu. Mnoho záhrad v Stanwele je pospájaných chodníkmi, ako spomínala Arla, čo poskytuje ľahký prístup do susedných záhrad. Takéto malé vylepšenie dodáva Stanwelu pocit komunitného života, čo je ďalší z klenotov, ktoré nie sú na prvý pohľad vidieť.

Neskôr si povieme, aký mala Arla život, keď bola mladšia. Na-teraz dajme tieto pozorovania bokom a podme prebrať, čo sa stalo v tú neslávne známu noc.

**Úryvok z večernej šou BBC North West Tonight,
10. február 2015**

Vitajte pri dnešnom programe. Hlavné správy dnešného večera sú:

Stanwelský masaker - ženu odsúdili na doživotie v ústave za vraždu rodičov a mladšej sestry. [prestrih]

Dobrý večer. Dvadsaťjedenročnú Arlu Macleodovú zo Stanwelu dnes odsúdili za vraždu matky, nevlastného otca a mladšej sestry, ktorá sa odohrala ešte v novembri 2014. Súd ju uznal vinnou, pričom trestný čin spáchala v stave zmenšenej pričetnosti... [prestrih]

Je mimoriadne zarmucujúce, že dvadsaťjedenročná Alice Macleodová mala namierené k úspešnej atletickej kariére, keďže práve bojovala o možnosť reprezentovať krajinu ako plavkyňa.

Arlu Macleodovú, ktorá ubila svoju rodinu na smrť kladivom, previezli zo súdu v Preston Crowne priamo do stráženej nemocnice. Pri prečítaní rozsudku sa v súdnej sieni ozvali nadšené výkriky prítomnej verejnosti, pričom Macleodová, ktorá teraz dožije zvyšok svojho života v ústave Elmtree Manor nachádzajúcom sa na sever od Lancashiru, neprejavila ani náznak emócií.

„Vtedy z toho robili veľkú vedu, že som ,neprejavila ani náznak emócií‘. Povedali, že to je kvôli tomu, že som psychopatka a nie som ,schopná‘ nič cítiť. Pravda je taká, že som bola taká nado-povaná liekmi, že som mala problém nezaspáť. Svet sa mi zdal, akoby som bola zabalená v bavlnke, akoby som tam bola iba napoly, chápete ma? Akoby som to ani nebola ja.“

„Pán King, na dnes už stačilo.“

„*Samozrejme, ďakujem. A ďakujem, Arla, že si so mnou o tom hovorila.*“

„S radosťou.“

Nie som si istý, prečo prerušili náš rozhovor. Dohodnutú hodinu sme ani zďaleka nevyčerpali. Možno to bola skúška, či vyhoviem ľuďom z Elmtree Manor. Tieto dni sú aj tak len na rozbeh, takže som to nechal tak. S Arlou sa ešte spojíme neskôr.

Podíme si o nich povedať trochu viac.

Elmtree Manor, kde je umiestnená Arla, je jeden zo šesťdesiatich ústavov pre duševne chorých so stredným stupňom stráženia nachádzajúcich sa v Anglicku a vo Walese. Obyvatelia, alebo lepšie povedané pacienti, sú považovaní za hrozbu buď sebe, alebo svojmu okoliu a v Elmtree žije približne dvesto takýchto pacientov. Drvivá väčšina z nich bola buď považovaná za duševne chorých v čase, keď spáchali trestný čin, alebo im diagnostikovali nejakú duševnú poruchu vo väzení. Všetci tam žijú na základe Zákona o duševnom zdraví. Nieкто by mohol povedať, že pacienti v Elmtree – a najmä Arla – patria do ústavu s vyšším stupňom stráženia ako napríklad do Broadmooru v Berkshire alebo Ramptonu v East Midlands. Iste sa nájdú ľudia, ktorí povedia, že nieкто ako Arla si zaslúži tvrdšie podmienky.

Elmtree je známy svojím moderným prístupom a novými terapeutickými metódami. Je to ústav na špičkovej úrovni a redaktori bulvárnych plátkov ho radi označujú ako „lepší než Hilton“ alebo „luxusné plesnutie po zadočku s plnou penziou“.

Dnes moderná budova umiestnená neďaleko Bowlandského lesa bola kedysi desivá nemocnica Fell, vežatý ústav postavený vo viktoriánskom štýle, ktorý kazil inak malebný vidiek. Vrchol veže plný netopierov sa ťahal do nebies ako Tolkienova veža Orthanc.

No tie časy sú už dávno preč. Pri pohľade na cédre, pokosené trávniky a biofarmu si človek ťažko predstaví, že kedysi sa tam rozliehali výkriky a náreky. Mnohých redaktorov bulváru dráždi, že vďaka strednému stupňu stráženia sa môže Arla Macleodová a jej podobní voľne prechádzať po okolitých lesoch, pozorovať vtáky alebo pomáhať na malej farme. Pritom Arlini rodičia a sestra už nikdy neucítia vôňu trávy a obrobenej zeme a už nikdy neuvidia preháňať sa po oblohe búrkové mračná. Lenže na rozdiel od väčšiny ústavov so

stredným stupňom stráženia, Elmtree sa zameriava na udržiavanie duševného stavu ich pacientov, a nie na ich liečenie. To znamená, že pacientov z Elmtree veľmi zriedkakedy prepustia na slobodu.

Arla, ktorá zvyšok svojich dní dožije v Elmtree, nikdy nepierala vinnu. Jediné pochybnosti boli ohľadom jej pričetnosti a či si uvedomovala, čo robí. Ja nie som nijakým spôsobom oprávnený vyjadrovať sa k duševným poruchám a nebudem si cucat z prsta nijakú diagnózu. Už len pokúsiť sa o niečo také by bolo urážkou odborníkov, ktorí psychiatrii rozumejú. Môžem k tomu povedať iba toľko, že o Arlinej vine a zmenšenej pričetnosti riadne rozhodol súd v súlade so zákonom.

„Dať vám nejaké jasné vysvetlenie, čo je s Arlou Macleodovou, by bolo príliš veľké zjednodušovanie. O duševných poruchách – a najmä o psychóze, ktorú psychiatri menovali na súde –, viem celkom jednoznačne povedať, že Arlin stav je zapríčinený zložitou kombináciou viacerých vecí.“

Práve počúvate hlas patriaci doktorke kriminálnej psychológie, Sarah Whitovej. Doktorka Whitová účinkovala v mnohých dokumentárnych reláciách o skutočných prípadoch. Najnovšie ste ju mohli vidieť v ocenenom trojdielnom dokumente o Robertovi Bonnetovi Tichý Rozparovač. Hovoríme spolu cez Skype.

„Nikdy som sa s Arlou Macleodovou nerozprávala, takže nemôžem povedať s ojazstnou istotou, čo jej je“. Môžem robiť len veľmi opatrné úsudky.“

„Mohli by ste sa aspoň pokúsiť špekulovať, čo by to mohlo byť?“

„Všetci môžeme špekulovať, ale nemôžeme určiť diagnózu. Táto úloha patrí jej doktorom v Elmtree a predpokladám, že s vami nemôžu zdieľať ich závery, nemám pravdu?“

„Presne tak. Preto sa rozprávam s vami.“

„Budem to brať ako kompliment...“

„Tak čo si myslíte o Arlinom stave?“

„Ako som povedala, môžem iba špekulovať na základe faktov, ktoré sú nám dostupné. Z toho, čo o prípade vieme, môžem s istou dávkou istoty povedať, že trpela a zrejme aj stále trpí istou formou psychózy. Mám silné podozrenie, že ňou trpí už niekoľko rokov.“

„Psychózy?“

„Je to taký široký pojem, ktorý sa používa na viacero diagnóz vrátane schizofrénie.“

„*Takže je možné, že Arla Macleodová mala alebo má schizofréniu?*“

„Áno, je to pokojne možné. No u každého sa schizofrénia prejavuje inak. Psychóza sa vyznačuje symptómami ako extrémna paranoja, počutie hlasov a halucinácie. Z toho, čo som čítala o tomto prípade a terapii, ktorú vykonávajú v Elmtree Manore, by ma neprekvapilo, keby Arla zápasila s istou formou extrémnej psychózy.“

„*Čo si myslíte, že je príčinou tejto psychózy? Pokiaľ viem, v jej rodine túto diagnózu nikto nemal.*“

„My sa síce dostávame bližšie k zodpovedaniu odvekej otázky, či ‚monštrá‘, ako zvykneme volať tieto nemoci, sú s nami od narodenia, alebo ich získame počas života, no stále na to nemáme jasnú odpoveď. Arlina psychóza mohla vzniknúť na základe genetickej predispozície zhoršenej externými faktormi.“

„*A vy si čo myslíte?*“

„Ja si myslím, že na to nie je jednoznačná odpoveď. Rané detstvo a domov, v ktorom dieťa v skorom veku vyrastá, môžu mať obrovský vplyv na to, či sa vrodené problémy zhoršia, alebo nie. Je pokojne možné, že psychóza je čisto otázka chémie.“

„*Ako to myslíte?*“

„Ľuďom so psychózou sa produkuje v mozgu priveľa dopamínu. Dopamín je prirodzene vytváraná chemikália, ktorá funguje ako akýsi filter alebo nárazník. Pri normálnej hladine pomáha mozgu sústrediť sa a rozlišovať medzi skutočnými a vnímanými hrozbami. Ľudia s privysokou hladinou dopamínu majú problém rozlíšiť, čo je v ich bezprostrednom okolí dôležité a čo nie. Na-

príklad žena, ktorá tlačí kočík pri rušnej ceste, sa stane rovnako nebezpečnou ako samotná rušná cesta, ale aj ako vták čvirikajúci na strome alebo hudba z obchodu na rohu ulice. Dáva to zmysel?“

„Dáva. Priveľa dopamínu vytvára stav, v ktorom má človek neustále strach?“

„Viac-menej. Skôr stav, v ktorom je človek neustále v prehnanom pozore.“

„A tento stav skombinovaný s tým, že Arla počuje hlasy a má halucinácie, mohol spôsobiť, že Arla urobila, čo urobila?“

„Takéto hľadanie súvislostí medzi príčinou a následkom je zradné. Teraz to myslím všeobecne a každý človek trpiaci psychózou prežíva veci inak. Ako som povedala, neviem o prípade dosť veľa, no ak to mám zjednodušiť, tak áno, Arlina psychóza mohla zapríčiniť, čo urobila. Ale nepoznáme všetky okolnosti, však. A asi ich ani nebudeme poznať.“

„Je na to nejaký liek?“

„Pokiaľ vieme, tak nie. Arla bude zrejme na antipsychotických liekoch, ktoré pomáhajú blokovať činnosť dopamínu vylúčeného v mozgu, čo by malo pomôcť potlačiť paranoju a halucinácie do úzadia. Bude mať aj doplnkovú terapiu. Elmtree Manor má v oblasti terapie výbornú reputáciu. Veľa vecí je nových, no zdá sa, že dosahujú slušné výsledky.“

Musím sa ospravedlniť tým z vás, ktorí o prípade veľa nevedia, aj keď pochybujem, že je vás veľa. Ešte som vám nepriblížil, z čoho bola Arla obvinená a uznaná na súde ako vinná. Dostaneme sa k tomu, to vám sľubujem. V tejto epizóde si vypočujeme fakty, ako ich prezentovali na súde, ale aj Arlinu verziu toho, čo sa stalo v tú chladnú noc v roku 2014.

Počúvate Šesť príbehov, ja som Scott King.

Toto je príbeh Arly MacLeodovej.

Toto je prvá epizóda.

„Prvý raz som ich zbadala, keď som mala asi štrnásť, možno pätnásť... nepamätám sa presne. Už je to veľmi dávno. Boli sme niekde preč... na dovolenke.“

Po tom, čo Arla súhlasila s mojou žiadosťou o rozhovor, z Elmtree Manoru mi napísali dlhý zoznam vecí, o ktorých môžeme a nemôžeme hovoriť. Rozoberať jej liečbu a lieky je zakázané. Takisto je zakázané hovoriť o stave ústavu, Arlinej izby a o terapeutických sedeniach. Asi preto, že by to bola potrava pre supy z bulváru. Nikoho nezaujímajú inovácie a prelomy v oblasti terapie, všetci chcú vidieť Arlu zhníť v cele.

No keby sa Arla sama podelila o nejaké informácie... no ved' uvidíme.

„Boli sme ubytovaní v takom veľkom bielom hoteli. Nepamätám sa na to dobre, spomínam si iba na bazén a koktaily. Robili aj detské koktaily s mäťou a ovocným džúsom. Hovorila som si, aká som cool, že si tam len tak sedím a popíjam. Marí sa mi, že som niečo také robila aj s mamou a s Alice a fotila som ich pritom maminým foťákom, zatiaľ čo nám za chrbtami zapadalo slnko. Ale možno sa na to len pozerám cez ružové okuliare. Neviem.“

Arlina dovolenka s rodinou sa podľa jej tvrdení odohrala v roku 2008. Bolo leto a Arla mala okolo pätnásť rokov. Alice bola len o trochu mladšia. Arla si nepamätá názov ani polohu hotela, no údajne to bolo na pobreží Cornwallu. Bol to all-inclusive pobyt, kde sa cez deň o deti starajú animátori a v noci je zábava. Z toho, čo o Macleodovcoch vieme, je jasné, že na takúto dovolenku museli dlho šetriť.

„V podzemí hotela bola taká herňa. Bol tam pinball a zopár herných automatov. Všetci sme sa tam vybrali, len čo sme prišli do hotela. Chceli sme sa len pozrieť, ako to tam vyzerá. Pamätám sa, ako som otca prosila o zopár mincí, aby som si mohla zahrať pinball. Nahneval sa a povedal mi, že to nemá zmysel,

lebo sa tam nedá nič vyhrať. Mama ho potom chytila za ruku a povedala: ‚Sme na dovolenke, zlatko.‘

Zvyšok sa mi už zlieva dokopy. Nepamätám sa na to dobre. Mama, otec ani Alice tam už potom neboli. Bola som tam sama. Pamätám sa, že vonku bolo veľmi horúco. A všetko vončalo, ako keď je človek v zahraničí. Bola to vôňa opaľovacieho krému a prehriatej kože. No my sme neboli v zahraničí. Boli sme v Anglicku. Dolu v herni bolo chladno, dlažba aj steny boli z mramoru a všade boli rastliny, tuším sa volajú monastery. Ich veľké lesklé listy mi kývali ako zelené ruky.

Pamätám sa, že to bol náš posledný deň a chcela som byť sama. Zašla som na úplne opačný koniec miestnosti, kde boli dávkovače ovocného džúsu. Blikali, no nevydávali nijaký zvuk, akoby ich niekto stlmil. Bolo to hrozne čudné.

A vtedy... vtedy som prvý raz vedela, že... niečo nie je v poriadku.“

Prepáčte. Ja viem. Mal by som Arlu nechať vyrozprávať svoj príbeh. Aj to urobím, no jednu vec musím objasniť – nemám ako overiť, či je Arlino nasledujúce tvrdenie pravdivé, alebo nie.

„Mala som v ušiach také tie štipľové slúchadlá. Hlasitosť som mala naplno a v ušiach mi hučal Skexxixx. Alice ho neznášala. Ona počúvala Katy Perry a tie sračky z X-Factoru. Nevedela, čo je dobré. S otcom v tom boli za jedno. Vraj to bola satanistická hudba, ktorá ma pokazí. Neraz som sa ho spýtala, čo si myslí o tom, ako Elvis hojdá bokmi – to nie je satanistické? Potom celý sčervenel, a tak som radšej odišla preč.

No, ale späť k veci. Pamätám sa, že v ten deň hudba zrazu prestala hrať, jednoducho z ničoho nič stíchla a mňa obkolesila hradba ticha.

Zrazu som vedela, že tam nie som sama. *Cítila som*, že v miestnosti je ešte niekto. Bolo to, akoby som *počula*, ako zadržávajú dych.“